

Beleidsnotitie Internetwinkels

Gemeente Putten

Inleiding

Deze nota gaat over de ontwikkelingen in de internetdetailhandel. Dit afgelopen jaar zijn er meerdere verzoeken binnengekomen voor de uitoefening van een webshop (internetwinkel) op een woonadres. Tot nu toe is aan deze verzoeken medewerking toegezegd door middel van het verlenen van vrijstelling/ontheffing van de desbetreffende bestemmingsplanbepalingen. Op 1 oktober jl. is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in werking getreden op grond waarvan een omgevingsvergunning nodig is om af te wijken van het bestemmingsplan (handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening). Teneinde uniformiteit bij de beoordeling van aanvragen om af te wijken te krijgen, is het gewenst om hiervoor een algemeen beleidskader op te stellen. Deze nota beoogt hierin te voorzien

Algemeen

Webwinkels zijn een relatief nieuw fenomeen waar tot nu toe nog weinig beleid voor gemaakt is bij gemeenten. Het internetwinkelen is de laatste jaren sterk toegenomen. Online winkelen biedt gemak. Producten kunnen thuis worden vergeleken en besteld.

Wat mag er nu wel en wat mag er niet op grond van de bestemmingsplannen? Veel internetwinkels kunnen zich vrij vestigen op een woonadres. Voorwaarden zijn wel, dat er geen koopwaren getoond worden aan consumenten en dat er geen opslag of andere bedrijfsactiviteiten in of bij de woning plaatsvinden. Verder dienen de activiteiten ondergeschikt te blijven aan de woonfunctie. Er mag geen overlast ontstaan voor de omgeving door aan- en afrijdende auto's en bij internet-bedrijven op een bedrijfsperceel moet de afhaalfunctie ondergeschikt zijn aan de hoofdfunctie. Als er wel verkoopwaar getoond wordt, is er feitelijk sprake van een winkel en dat mag alleen op plaatsen met een winkel- c.q. detailhandelsbestemming.

Planologische aspecten

In de nieuwe bestemmingsplannen voor de bebouwde kom is, voortbordurend op de "Nota beroeps- en bedrijfsuitoefening aan huis", beleid ontwikkeld om via een ontheffing/afwijking van het bestemmingsplan (bestemming "Wonen") te kunnen meewerken aan de vestiging van een bedrijf aan huis. Op basis van jurisprudentie kunnen daaraan de volgende voorwaarden worden gekoppeld:

- de woning behoudt in overwegende mate haar woonfunctie;
- de desbetreffende bedrijfsactiviteiten hebben een ruimtelijke uitstraling die in overeenstemming is met de woonfunctie, dit houdt onder andere in dat er geen verkeers- of parkeeroverlast mag ontstaan;
- de bedrijfsmatige activiteit wordt uitgeoefend door een bewoner van de desbetreffende woning.

In de bestemmingsplanvoorschriften zijn deze uitgangspunten nader uitgewerkt:

- de gezamenlijke bruto vloeroppervlakte ten behoeve van een bedrijf aan huis, mag niet meer bedragen dan 30 % van de totale bruto vloeroppervlakte van de desbetreffende

woning en de daarbij behorende aan- of uitbouwen en bijgebouwen (hiervan is onthef-
fing mogelijk tot 60 m²);

- op de bij de desbetreffende woningen behorende gronden mag geen buitenopslag van goederen ten behoeve van het bedrijf plaatsvinden;
- In de omgeving van de desbetreffende woning mag geen onevenredige vergroting van de verkeers- en parkeerdruk optreden, met dien verstande dat:
 - o het parkeren ten behoeve van het bedrijf zoveel mogelijk op eigen terrein dient plaats te vinden, en
 - o behoudens in- en uitladen, geen bedrijfsactiviteiten in de openbare ruimte rond de desbetreffende woning mogen plaatsvinden;
- de bedrijfsactiviteiten door hun aard en visuele aspecten, zoals reclame-uitingen en technische installaties, het woonkarakter van de woning en de omgeving niet onevenredig aantasten en daardoor geen onevenredig nadelige gevolgen ontstaan voor aangrenzende percelen betreffende beschaduwing, privacy en gebruiksmogelijkheden van die percelen.

In de begripsomschrijvingen van de geactualiseerde bestemmingsplannen is een bedrijf aan huis zodanig gedefinieerd, dat “detailhandel” hier niet onder valt. Deze functie in Putten is primair geconcentreerd in het dorpscentrum. Om het centrum zijn functie als winkelcentrum te laten behouden, is het gewenst – en dit is ook het beleid van de gemeente - om uitwaai-
ring van winkels naar de randen van het dorp te voorkomen.

Het hoeft geen betoog, dat een “webwinkel” die niet of slechts beperkt toegankelijk is voor particulieren qua uitstraling een heel ander karakter heeft dan een gewone winkel.

De hamvraag is: in hoeverre bedrijfsmatige internetverkoop vanaf een locatie met de bestemming “Wonen” als detailhandel moet worden aangemerkt.

Op grond van een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 15 februari 2006, LJN: AV 1819 kan het volgende worden geconcludeerd:

“voor zover detailhandelsactiviteiten, die vanaf een bepaald perceel louter via internet verlopen, geen ruimtelijke uitstraling hebben, zijn zij om die reden niet strijdig met het vigerende bestemmingsplan.”

De situatie wordt anders, wanneer aan de internetverkoop aan consumenten aanvullende functies of combinaties daarvan worden toegevoegd, zoals:

- afhaalmogelijkheden;
- het ter plekke kunnen afrekenen; het tonen van producten ter plaatse.

Door internetverkoop te combineren met een afhaalpunt, waar ook goederen getoond en afge-
rekend kunnen worden, krijgen een woon- en bedrijfsfunctie feitelijk een winkelfunctie. Hierbij is vooral van belang hoe het begrip “detailhandel” in de bestemmingsplanvoorschriften gedefini-
eerd is. De in onze bestemmingsplanvoorschriften voor de kom gehanteerde definitie voor detailhandel is:

“het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan personen, die de goederen kopen voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit”.

Deze definitie impliceert dat het bij detailhandel gaat om:

- verkoop aan consumenten;
- ter plaatse afhalen en afrekenen;
- het tonen van de verkoopwaar.

Daarbij is zeker, dat het tonen van de verkoopwaar in een publiekstoegankelijke ruimte strijdig is met de woonbestemming. Het ter plaatse afhalen en afrekenen van goederen zou toegestaan kunnen worden op grond van het bestemmingsplan binnen de functie “bedrijf aan huis”. Immers zo lang het ondergeschikt is aan de woonfunctie kan het ruimtelijk dezelfde uitstraling hebben als de betreffende bedrijfsactiviteit, in dit geval opslag.

Op de binnen de gemeente gelegen bedrijventerreinen is detailhandel evenmin toegestaan. Naar analogie van de bestemming “Wonen” (zie hierboven) zijn detailhandelsactiviteiten die geen ruimtelijke uitstraling hebben hier eveneens toegestaan.

Beleid gemeente Putten

Webshops in of bij woningen

Er kunnen vier soorten internetwinkels worden onderscheiden:

- internetwinkel waar alleen een elektronische transactie tot stand komt;
- internetwinkel met opslag- en verzendfunctie;
- internetwinkel met (beperkte) afhaal- en afrekenmogelijkheid;
- internetbedrijf met afhaalmogelijkheid en mogelijkheid de goederen ter plaatse te bekijken.

Voor de toepassingsmogelijkheden om door middel van een omgevingsvergunning af te wijken van het bestemmingsplan zijn vooral de drie laatste mogelijkheden van belang. Een internetwinkel waar op het woonadres alleen een elektronische transactie tot stand komt en die dus verder geen ruimtelijke uitstraling heeft past binnen de woonbestemming.

De vestiging van een webwinkel met een opslagfunctie bij een woonhuis moet worden aangemerkt als de uitoefening van een bedrijf aan huis, waaraan volgens de bestemmingsplanvoorschriften onder voorwaarden kan worden meegewerkt.

Het is verdedigbaar, dat detailhandel die via internet tot stand komt niet ruimtelijk relevant is wanneer de transactie via internet tot stand komt en de goederen ter plaatse ook kunnen worden afgehaald, mits, deze afhaalfunctie qua aard en omvang past binnen de woonfunctie, zoals omschreven in het geldende bestemmingsplan. Het is echter niet de bedoeling dat er de hele dag klanten over de vloer komen om spullen op te halen. Er mag ook geen sprake zijn van een toonzaal. Dit soort internetwinkels dient zich te vestigen op een locatie met een detailhandelsbestemming.

In een eventuele ontheffing voor de uitoefening van een bedrijf aan huis zal dus nadrukkelijk geformuleerd moeten worden dat er **geen** winkel- of uitstallingsruimte gecreëerd mag worden. Ook dienen de openingstijden voor het afhalen van de goederen beperkt te worden.

Webshops op bedrijfspercelen

Wat voor internetwinkels in of bij woningen geldt, geldt in grote lijnen ook voor bedrijfsbestemmingen waar geen detailhandel is toegestaan (zowel bedrijventerreinen als verspreid voorkomende bedrijfspercelen). Internetwinkels die geen ruimtelijke uitstraling hebben passen in principe binnen de toepasselijke bedrijfsbestemmingen. Dit komt erop neer dat internetwinkels met een beperkte afhaalmogelijkheid ook hier zijn toegestaan. Een omgevingsvergunning om af te wijken is niet nodig, omdat de functie "detailhandel" ruimtelijk niet relevant is.

Algemene aan een ontheffing te stellen voorwaarden

- er is alleen internetverkoop toegestaan (verkoop aan huis is dus niet toegestaan);
- het pand van waaruit de internetverkoop plaatsvindt en waar de artikelen zijn opgeslagen, mag niet de uitstraling van een winkel krijgen (ook geen reclame-uitingen);
- de te verkopen artikelen mogen niet worden uitgesteld, dus een showroom of buitenruimte waar artikelen bekeken of getest kunnen worden, is niet toegestaan;
- op de bij de woning behorende gronden mag geen buitenopslag van goederen ten behoeve van het bedrijf plaatsvinden;
- voor zover de verkochte artikelen niet worden bezorgd, maar opgehaald worden, is er alleen een beperkte afhaal- en afrekenfunctie toegestaan;
- de openingstijden voor het afhalen van de goederen dienen beperkt te blijven tot maximaal acht vastgestelde uren, evenredig verdeeld over de week en niet tussen 19.00 uur en 9.00 uur;¹
- de vastgestelde afhaaltijden dienen duidelijk gepubliceerd te worden op de website van het bedrijf, met de toevoeging dat artikelen uitsluitend via internet besteld kunnen worden, en daarnaast ook bij het pand zelf worden aangegeven;
- er mogen geen inloop- of kijkdagen plaatsvinden;
- het parkeren ten behoeve van het bedrijf dient op eigen terrein plaats te vinden;
- behoudens in- en uitladen mogen geen bedrijfsactiviteiten in de openbare ruimte rond de betreffende woning plaatsvinden;
- er kunnen nadere eisen worden gesteld aan de tijdstippen en het aantal laad- en losactiviteiten.

Samenvatting

Vorm 1 Internetwinkel waar alleen een elektronische transactie tot stand komt

Een internetwinkel waar op het woon- of bedrijfsadres alleen een elektronische transactie tot stand komt en die dus verder geen ruimtelijke uitstraling heeft past binnen de bestemming.

"detailhandelsactiviteiten, die vanaf een bepaald perceel louter via het internet verlopen, hebben geen ruimtelijke uitstraling en zijn om die reden niet strijdig met het vigerende bestemmingsplan.

¹ Dit is een verscherping ten opzichte van de vrijstellingen/ontheffingen tot nu toe.

Vorm 2 Internetwinkel met opslag- en verzendfunctie

Binnen een **Woonbestemming** toelaatbaar via omgevingvergunning voor binnenplans afwijken van het bestemmingsplan (bedrijf aan huisregeling). Het is namelijk een bedrijf. Deze omgevingsvergunning kan zondermeer verleend worden omdat op grond van de eerdere uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (AbRS) van 15 februari 2006, LJN: AV1819 de verkoopactiviteiten (zie hiervoor) ruimtelijk niet relevant zijn.

Binnen een **bedrijfsbestemming** eveneens toelaatbaar, er is echter geen omgevingsvergunning nodig voor de opslag- en verzendactiviteiten).

Vorm 3 Internetwinkel met (beperkte) afhaalmogelijkheid

Binnen **woonbestemming** beperkt toelaatbaar via omgevingsvergunning voor binnenplans afwijken van het bestemmingsplan (bedrijf aan huisregeling), daarbij toetsen aan o.a. verkeers- en publieksaantrekkende werking. Binnen een **bedrijfsbestemming** eveneens toelaatbaar, er is echter geen omgevingsvergunning nodig.

Vorm 4 Internetbedrijf met afhaalmogelijkheid en mogelijkheid de goederen ter plaatse te bekijken.

Zowel binnen de woon- als bedrijfsbestemming ontoelaatbaar. Dit soort internetwinkels dient zich te vestigen op een locatie met een detailhandels-/winkelbestemming. Er wordt in principe geen omgevingsvergunning verleend voor locaties waarop detailhandel ongewenst is.

Besluit

De in deze notitie opgestelde uitgangspunten als een aanvullend beleids- en afwegingskader hanteren bij het toestaan en/of de beoordeling van aanvragen om af te wijken van het bestemmingsplan voor de vestiging van een webshop in of bij woningen of bij bedrijven.

december 2010

Afdeling BRM
Gerard Alberts

